

010000, Нұр-Сұлтан қ., Үкімет үйі

010000, город Нур-Султан, Дом Правительства

№ _____

№ исх: 21-9/2603 дз от: 07.07.2020

№ вх.2263//21-9/2603дз от: 08.07.2020

**Қазақстан Республикасы
Парламенті Сенатының
депутаттарына
(тізім бойынша)**

*2020 жылғы 4 маусымдағы
№ 16-13-179д/с*

Құрметті депутаттар!

Балалар әдебиетін дамытуға қатысты депутаттық сауалдарыңызды қарап, мынаны хабарлаймын.

Бүгінгі күні елімізде балалар әдебиетін тұрақты түрде басып шығарумен «Фолиант», «Аруна», «Алматыкітап», «Мектеп», «Балалар әдебиеті», «Балауса», «Тоғанай Т», «Атамұра корпорациясы», «8&8», «Кітап-Дәуір» баспалары айналысады.

2017 – 2020 жылдары отандық баспалардан 364 балалар кітабы әрқайсысы 1000 – 1500 дана таралыммен жарық көрді. Жалпы, Ұлттық мемлекеттік кітап палатасының мәліметіне сәйкес тәуелсіздік жылдарында балалар кітаптарының 70% мемлекеттік тілде басылды.

Балалар әдебиеті саласы мемлекеттің қамқорлығымен дамуда. «Әдебиеттің әлеуметтік маңызды түрлерін сатып алу, басып шығару және тарату» бюджеттік кіші бағдарламасы шеңберінде Мәдениет және спорт министрлігі (бұдан әрі – Министрлік) соңғы үш жылда балалар мен жасөспірімдерге арналған 20-ға жуық туындылардың авторлық құқықтарын сатып алды. Атап айтқанда, Н. Жарылқасынның «Сиқырлы шам», Ы. Толымбектің «Тағдыр сыйы», З. Жұманованың «Ақбота», А. Дәнештің «Бүлдірген қалың шыққан», З. Телеуованың «Құлаған үйдің құпиясы», Қ. Ергөбектің «Адамның бір қызығы бала деген» және т.б. шығармалар. Сатып алынған еңбектер мемлекеттік бюджет есебінен басып шығарылып, еліміздің кітапханаларына тегін таратылады.

2020 жылы Г-Х. Андерсеннің «Ертегілер», О. Гумирова, Б. Қойшыбаев пен К. Бобровскаяның «Атамекен» сиқырлы елінің аңыздары» (*қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде*), Б. Асановтың «Ең әдемі құс қайсы?», Қ. Қайымовтың «Көпір астындағы үй», Ә. Салықбайдың «Ілияс мінген Қарагер» еңбектері 15 мың данамен басып шығарылды.

Сонымен қатар балалар жазушыларын ынтыландыру мақсатында 2021 жылы «Үздік балалар шығармасы» мен «Жас қаламгер» байқауларын ұйымдастыру жоспарлануда. Оның жеңімпаздары мен жүлдегерлері сыйақымен марапатталып, үздік туындылар мемлекеттің қолдауымен жарық көреді. Іріктеу кезінде заманауи технологиялардың қолданысымен жазылған кітаптарға (*аудиокітаптар, 3D, 5D кітаптар, түрлі хош иісті кітаптар, дыбыстық кітаптар және т.б.*) ерекше назар бөлінеді.

Бұдан бөлек Министрлік Ұлттық мемлекеттік кітап палатасымен бірлесе отырып, «Балалар әдебиетінің алтын қоры» (бұдан әрі – алтын қор) жобасын жүзеге асыруда. Бүгінгі күні Қазақстанда 1937 жылдан бері басылған балалар шығармаларының арасынан 100 туынды алдын ала іріктелді. Алтын қорға енетін еңбектердің тізімі ү.ж. қыркүйекте Министрліктің жанындағы сараптамалық комиссиямен анықталады.

Алтын қорға енген шығармаларды қайта басып шығару және олардың электрондық нұсқаларын интернет ресурстарында тегін орналастыру көзделіп отыр.

Балалар кітаптарын қосылған құн салығынан босату (бұдан әрі – ҚҚС) мәселесін Ұлттық экономика министрлігі жан-жақты қарастырды. Уәкілетті органның қорытындысына сәйкес мұндай қадамға бару түпкілікті тұтынушы үшін кітаптың қымбаттауына әкеледі және баспалар мен дүкендерге салық төлеуден жалтару мүмкіндіктерін ұсынады.

Осыған орай мүдделі мемлекеттік органдарға бұл мәселе бойынша халықаралық тәжірибені зерттеу тапсырылды.

Анимацияның бала тәрбиесіндегі маңыздылығын ескере отырып, мемлекет отандық студияларды тұрақты түрде тапсырыстармен қамтамасыз ететінін хабарлаймыз.

Бүлдіршіндерді мемлекеттік тілде сөйлеуге баулу мақсатында «Balapan» телеарнасы (бұдан әрі – телеарна) 2019 жылғы қыркүйектен бастап эфирдің ұзақтығын 15 сағаттан 17 сағатқа дейін ұлғайтып, ондағы анимациялық жобалардың санын 17-ге дейін жеткізді (эфирдің 80%). Телеарнаның анимациялық өнімдері Youtube бейнехостингінде де қолжетімді.

Телеарна рейтингтері жоғары мультфильмдердің өндірісін одан әрі жалғастыруда. Мысалы, «Айдар», «Ертемір» және «Дала ойындары» сияқты көрермендердің көңілінен шыққан мульттоптамалардың екінші және үшінші маусымдары түсірілді.

Сонымен қатар, Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша «Қазақфильм» киностудиясында толықметражды анимациялық фильмдерді шығаруды жолға қою жоспарланып отыр. Бұл үшін 2021 – 2023 жылдары киностудияның анимациялық кешенін дамыту көзделген.

Тәуелсіз аниматорлар Ұлттық киноны қолдау мемлекеттік орталығы жылда өткізетін шығармашылық байқауға (питчинг) қатысып, мемлекеттік қолдауды иелене алады. 2020 жылы мамырда аяқталған байқаудың қорытындысы бойынша келесі бес анимациялық фильм мемлекет қолдауына ие болды: «Алтын адам» («Шәкен Айманов атындағы «Қазақфильм» АҚ»), «Кенже қыз» («Aday Production анимациялық студиясы» ЖШС), «Колыбельная» («Dala animation» ЖШС), «Караван Историй» анимациялық сериалы («Ырысы АҚ Қазақстан» ЖШС), «Еркетай» («Art Maral» ЖШС).

Жоғарыда айтылғандай облыстық және аудандық кітапханалар республикалық бюджет есебінен басып шығарылатын әлеуметтік маңызы бар кітаптармен, соның ішінде балалар әдебиетімен тұрақты түрде толықтырылады. Басылған кітаптардың электрондық нұсқалары Қазақ ұлттық электрондық кітапханасына (ҚазҰЭК) жолданады. Қазіргі уақытта, ҚазҰЭК-тің каталогында балаларға арналған 5 мыңнан астам кітап ақысыз негізде қолжетімді.

Сонымен қатар мектеп оқушыларына арналған оқулықтардың электрондық нұсқалары Білім және ғылым министрлігінің ресми интернет ресурсында қолжетімді. Оқушылар электрондық оқулықтарды тегін жүктей алады.

Жалпы, Сіздер көтеріп отырған мәселелер балалар тәрбиесі үшін маңызды екенін ескере отырып, мүдделі мемлекеттік органдарға баспа нарығын және балалар әдебиетін дамыту бойынша кешенді ұсыныстарды әзірлеу тапсырылды.

Атқарылған жұмыстың нәтижесі қосымша хабарланады.

А. Мамин

Орынд.: Ә. Тұрғанбаев
Тел.: 74-56-74